

RECENZE ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ I/2023

OBSAH SEKCE

Jan Dvořák: DRACHOVSKÁ, K.: Digitální pozůstalost	188
Jakub Harašta: FORMÁNEK, D.: Právo na informace a osobní údaje	193
Jelizaveta Juříčková: SOUKUPOVÁ, M.: Článek 17 směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu	198
Pavel Loutocký: ERLEBACH, M.: Ochrana osobních údajů v Digital Markets Act a Digital Services Act	203
Jiří Mulák: STANKOVÁ, P.: Kriminalizace útoků na informační systémy	208
Václav Šmejkal: PEŠKOVÁ, M.: Transpozice institutu energetického společenství do českého právního řádu	212

DRACHOVSKÁ, K: DIGITÁLNÍ POZŮSTALOST

JAN DVOŘÁK¹

DRACHOVSKÁ, K.: Digitální pozůstalost. 2023, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 63 s.

ANOTACE

Stále více společenských vztahů se přesouvá online a stejně, jako se vyvíjí technologie, musí v reakci na to řešit nové výzvy též právo. Jednu z takových výzev, která navazuje na masivní pokrok v online světě, představuje digitální pozůstalost. Proto si jako ústřední bod celé práce kladu otázku, co se stane s digitálním majetkem, tedy hodnotami, které v rámci svých online aktivit každý z nás vytváří, v případě naší smrti. Tuzemská platná právní neobsahuje žádná speciální ustanovení pro dědění digitálního majetku. Přejít na právní nástupce proto závisí na příslušných ustanoveních, na jejichž základě posuzujeme právní nástupnictví mortis causa dnes. Výběr konkrétní právní normy přitom závislosti na předmětu digitální pozůstalosti. Platná a účinná právní úprava toho času neobsahuje ani legální definici pojmu digitální pozůstalost. Obecně lze pod tímto pojmem chápat všechna digitálně uložená data, která mohou být součástí zůstavitelovy sféry právní dispozice. Rozsah tohoto pojmu tedy naplňuje celá škála hodnot různé povahy. Proto rozlišuji tři skupiny digitálních aktiv, pro něž lze definovat společná pravidla dědění. První a nejrozsáhlejší část věnuji dědění internetových účtů určených ke komunikaci (konkrétně e-mailové účty a účty na sociálních sítích). Dále se zabývám děděním kryptoměn s akcentem na praktická úskalí jejich přechodu mortis causa. Třetí skupinu, již věnuji samostatnou pozornost, tvoří účty s předplatnými a online úložiště. Hlavním cílem práce je identifikovat většinu sporných otázek, přinést nové pohledy do rozbíhající se debaty

¹ prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc. je profesorem na Katedře občanského práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kontaktní e-mail: dvorak@prf.cuni.cz.

právní doktríny, jakož i najít odpověď na většinu vyřčených otázek. Práce vzájemně konfrontuje existující pohledy tuzemské i zahraniční právní vědy i praxe, načež se snaží najít řešení, které bude nejvíce vyhovovat současné koncepci dědického práva v občanském zákoníku. V návaznosti na to poskytuje práce i praktické tipy, jak čelit a předcházet nejzávažnějším úskalím, jež se s děděním digitálních aktiv pojí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pozůstalost; digitální majetek; principy dědického práva

ABSTRACT

More and more social relations are moving online and, just as technology is evolving, the law must also respond to new challenges. One of such challenges, that builds on the massive advances in the online world, is digital inheritance. Therefore, as a focal point of the whole thesis, I ask what happens to digital assets, i.e. the values that each of us creates in our online activities, in the event of our death. Czech law does not contain any special provisions for the inheritance of digital assets. Therefore, succession depends on the relevant provisions under which we assess succession mortis causa today. The choice of a particular legal rule depends on the subject matter of the digital estate. The legislation at the time does not even contain a legal definition of the term of digital estate (digital inheritance). In general, this term can be understood as all digitally stored data that may be part of the testator's sphere of legal disposition. The scope of this term is therefore filled by a whole range of values of different nature. Therefore, I distinguish three groups of digital assets for which common rules of inheritance can be defined. I devote the first and most extensive section to the inheritance of internet accounts intended for communication (specifically, e-mail accounts and social networking accounts). I then address the inheritance of cryptocurrencies, with an emphasis on the practical pitfalls of their passage mortis causa. The third group, to which I devote particular attention, consists of subscription accounts and online (cloud) storage. The main goal of the thesis is to identify most of the contentious issues, to bring new insights to the burgeoning debate of legal doctrine, as well as to answer most of the questions raised.

The thesis confronts the existing perspectives of domestic and foreign legal scholarship and practice with each other and then attempts to find a solution that will best suit the current concept of inheritance law in the Civil Code of the Czech Republic. Following this, the thesis also provides practical tips on how to face and prevent the most serious pitfalls related to the inheritance of digital assets.

KEY WORDS

Inheritance; Digital Assets; Principles of Inheritance Law

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/178955>

Zvolené téma považuji za originální, novátorské a původní. Navíc jde o téma, kterému se česká odborná literatura věnuje jen sporadicky, i když notářská praxe se již s problematikou digitální pozůstalosti musí vyrovnávat. Je proto pochopitelné, že autorka čerpala především z německé odborné literatury a přihlédla i k některým německým soudním rozhodnutím. I proto považuji zpracování zvoleného tématu za obtížné jak po stránce teoretické, tak i praktické.

Ke zdařilému sepsání zvoleného tématu je nezbytným předpokladem výborná znalost právní teorie, proto autorka v úvodu popisuje teoretické přístupy k dědění digitálního majetku, seznamuje čtenáře s německou obligací teorií, jakož i s čínskou věcně právní teorií, tuto část práce završuje pohledem na dědění digitálních aktiv podle českého právního řádu. V úvodu autorka předkládá čtenáři vymezení pojmu digitální pozůstalosti a digitálního majetku.

Za významnou považuji tu část práce, ve které autorka zkoumá přechod digitální pozůstalosti *sub specie* tradičních principů dědického práva (ve světle zásad dědického práva formulovaných v klasické učebnici Emanuela Tilsche).² Podle jejího názoru lze i při dědění digitální pozůstalosti vystačit

² Viz např. TILSCH, Emanuel. *Dědické právo rakouské se stanoviska srovnávací vědy právní*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 168 s. ISBN: 978-80-7478-713-3.

s platnou právní úpravou. Zpracování části věnované dědění internetových komunikačních účtů zasluhuje plné uznání pro svou přehlednost, jasnost a dobré zdůvodnění. Problematice dědění kryptoměn, které jsou z digitálního majetku zřejmě nejznámější, se věnuje podrobným výkladem na straně 36 a následujících. Tato problematika se z pohledu notářské praxe jeví jako nejvíce aktuální. Při rozboru dědění účtů s předplatným a přístupů k online databázím navazuje otázkami souvisejícími s autorským právem, jakož i se smluvními podmínkami.

Podrobný závěr práce shrnuje poznatky, k nimž se autorka po předchozí analýze a právně srovnávacím pohledu dopracovala. Autorka zde upozorňuje, že zákonodárce nestanovil speciální právní pravidla, podle kterých bychom měli posuzovat dědění digitálních aktiv. Správně zdůrazňuje princip univerzální sukcese v jejímž důsledku dědic nastupuje do smluvního postavení zůstavitele, proto má právo na přístup k účtu včetně jeho obsahu, v tom se autorka shoduje se závěry německé judikatury, nepřejímá však její závěr, že dědic není oprávněn účet nadále využívat k vlastní aktivní komunikaci.

Za hodnou dalšího rozpracování vnímám problematiku účtu jako součásti pozůstalosti a zejména problematiku osobního pouta uživatele s účtem. Podle názoru autorky toto pouto není tak silné, abychom dovodili, že účet není součástí pozůstalosti. Tato její myšlenka rezonuje v práci na řadě míst, považoval bych za vhodné, aby se k této otázce autorka ještě podrobněji vyjádřila. Samostatnou a nelehkou problematikou je dále dědění kryptoměny, které je v rámci úspěšného řízení o pozůstalosti podmíněno znalostí takzvaného privátního klíče, který je však mnohdy dědicům nedostupný. Vyvstává tak otázka, jak postupovat v takovém případě?

Formální stavba práce je dobře podána, čtenář ocení i jasnou systematiku práce. Předloženou práci považuji za mimořádně zdařilou a hodnotnou. Výrazně přesahuje běžný standard diplomových prací. Oceňuji, že autorka při své inspiraci převážně z německé právní praxe nepřejímá její závěry automaticky a posuzuje je kriticky s vědomím odlišnosti české právní úpravy. Autorkou uvedený příklad (rozhodnutí německého Spolkového soudního dvora uvedený na straně 14 práce) je velmi instruktivní

pro formování obligační teorie. Oceňuji rovněž, že autorka ve vhodných souvislostech doplňuje svůj výklad i o vazbu na ustanovení týkající se ochrany spotřebitele.³

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

³ Srov. problematiku smluvních podmínek, které mají povahu adhezních smluv.

FORMÁNEK, D.: PRÁVO NA INFORMACE A OSOBNÍ ÚDAJE

JAKUB HARAŠTA⁴

FORMÁNEK, D.: Právo na informace a osobní údaje. 2022, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 85 s.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá otázkami střetu práva na informace a práva na ochranu soukromí a osobních údajů. Věnuje se především, ve světle aktuální judikatury, analýze podmínek pro poskytování informací veřejného sektoru, které obsahují osobní údaje, nebo které by mohly zasáhnout do práva na soukromí dotčených osob. Důraz je kladen na poskytování údajů o platových poměrech, jež podmínky byly stanoveny soudní praxí, především přelomovým nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16.

KLÍČOVÁ SLOVA

Právo na informace; zákon 106; platový nález; ochrana osobních údajů; platový test

ABSTRACT

This diploma thesis deals with the issues of the conflict between the right to information and the right to protection of privacy and personal data. In particular, in the light of current case law, it analyzes the conditions for the provision of public sector information which contains personal data or which could interfere with the right to privacy of the persons concerned. Emphasis is placed

⁴ JUDr. Mgr. Jakub Harašta, Ph.D. je odborným asistentem na Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity, kontaktní e-mail: jakub.harasta@law.muni.cz.

on the provision of data about salary conditions, the conditions of which have been determined by court practice, especially the groundbreaking judgement of the Constitutional Court of 17 October 2017, file no. IV. ÚS 1378/16

KEY WORDS

Freedom of Access to Information; Act No. 106; Salary Judgment; Personal Data Protection; Salary Test

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/auth/th/ozilr/>

Nález Ústavního soudu ze dne 17. října 2017, ve věci sp. zn. IV. ÚS 1378/16, je lépe známý pod populárním názvem *Platový nález*. Ústavní soud se v něm vymezil vůči názoru Nejvyššího správního soudu,⁵ že test proporcionality není při aplikaci § 8b zákona č. 106/1999 Sb. nutné provádět, a to z důvodu, že jej již provedl zákonodárce, když dané ustanovení formuloval. Jak Ústavní soud uvedl, „[ž]ádným zákonem totiž nelze abstraktně vyloučit ochranu základních práv a svobod, zaručenou ústavním pořádkem. V každém jednotlivém případě střetu ústavně zaručených práv musejí soudy a jiné orgány veřejné moci zvážit význam a intenzitu dotčených práv.“ Z tohoto pak Ústavní soud dovodil, že povinné osoby dle zákona č. 106/1999 mohou odmítnout poskytnout informace o platu a odměnách zaměstnance, pokud nejsou kumulativně splněny čtyři podmínky: (a) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu, (b) informace samotná se týká veřejného zájmu, (c) žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa“, a (d) informace existuje a je dostupná.

Ústavní soud tak byl ve svých závěrech v *Platovém nálezu* přímočarý. Přímočarým naopak nebylo to, jak se závěry Ústavního soudu projeví na praxi jednotlivých povinných osob, případně v rámci přezkumu jejich praxe ve správním soudnictví. Diplomová práce *Právo na informace a osobní údaje*

⁵ Viz Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. října 2014, sp. zn. 8 As 55/2012.

tak usilovala o odpověď právě na otázku následné praxe a vlivu, který na ni *Platový nález* bude mít.

Platový nález v zásadě vedl k vytvoření paralelního postupu pro vyřizování rozsáhlé skupiny žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb. Diplomant sám v práci konstatoval, že zejména pro povinné subjekty s nedostatečnými personálními či odbornými kapacitami představuje zohlednění *Platového nálezu* v procesu vyřizování žádosti o informace výzvu.⁶ *Platový nález* také představoval zásadní změnu v judikatuře. Nutně tak vedl k přehodnocení předcházející rozhodovací praxe a vyžadoval od správních soudů přizpůsobení se novému stavu.

Diplomant si za výzkumnou otázku stanovil, zda jsou podmínky stanovené Ústavním soudem v *Platovém nálezu* omezené na poskytování informací o platových poměrech, nebo zda se aplikují šířeji na všechny případy poskytování informací s osobními údaji.⁷ Časový rozestup pěti let, které uplynuly od vydání *Platového nálezu* k napsání diplomové práce, však umožňuje pozorovat a analyzovat také dopady, které bylo možné v době vydání nálezu pouze odhadovat, a které s touto výzkumnou otázkou přímo nesouvisí.

V úvodních částech je diplomová práce věnována základním východiskům práva na informace⁸ a také základním východiskům ochrany osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí a osobních údajů.⁹ Jakkoli je právní úpravu i její relevantní principy vhodné připomenout, diplomant se zde dle mého názoru pustil do až nepodstatných detailů. Čtenářům s problematikou na obecné úrovni obeznámeným tak lze doporučit tyto části při čtení vynechat.

Kapitola 3 je věnována pravidlům poskytování osobních údajů dle zákona č. 106/1999 Sb.¹⁰ Diplomant v ní mapuje způsoby, jakým jsou informace veřejné správy obsahující osobní údaje a potenciálně způsobilé zasáhnout do soukromí osoby, poskytovány. Text je věnován popisu mechanismů ob-

⁶ Viz s. 79 recenzované práce.

⁷ Viz s. 15-16 recenzované práce.

⁸ Viz s. 17-22 recenzované práce.

⁹ Viz s. 23-32 recenzované práce.

¹⁰ Viz s. 33-41 recenzované práce.

sažených v § 8a odst. 1 (označováno jako „základní obecné pravidlo“) a v § 8a odst. 2, § 8b a § 10 (označeno jako „speciální pravidla“) zákona č. 106/1999 Sb. Vzhledem k tomu, že § 8a odst. 2 byl do zákona č. 106/1999 Sb. přidán až po vydání *Platového nálezu*,¹¹ byl zde určitě značný prostor pro zmatky ve výkladu ohledně vzájemných souvislostí a návazností. Diplomant však tyto vazby vysvětlil velmi systematicky a s lehkostí, kterou mu závidím. Přesto mám však pocit (který u mě od napsání posudku na tuto diplomovou práci pouze zesílil), že by zejména této kapitole slušel syntetický závěr v podobě grafického znázornění (např. za použití BPMN notace).

Kapitola 4 je následně věnována kolizi práva na informace s právem na ochranu osobních údajů.¹² Tato kapitola je částečně tvořena rekapitulací a popisem *Platového nálezu*¹³ a až následně přichází ke slovu informace o navazující judikatuře a dotváření platového testu, který Ústavní soud zformuloval.¹⁴ Diplomant se v této kapitole extenzivně věnuje dopadu *Platového nálezu* na následnou rozhodovací praxi zejména Nejvyššího správního soudu. I popis *Platového nálezu* zmiňuje některé problematické momenty, které Ústavní soud svým nálezem vytvořil. Následně pak diplomant analyzuje, jakým způsobem se s těmito problémy vypořádal právě Nejvyšší správní soud.

Kapitola 5 je věnována plánovaným legislativním změnám,¹⁵ konkrétně vládnímu návrhu novely zákona č. 106/1999 Sb. zahrnujícímu nový § 8c. Diplomant přijímá odůvodnění vlády, která uvedla, že problém vyžadující zařazení nového ustanovení spočívá „ve složitosti posouzení jednotlivých podmínek platového testu povinnými subjekty“.¹⁶ Tuto argumentaci dále rozvíjí a analyzuje přípravné dokumenty. Vzhledem k tomu, že § 8c se s účinností

¹¹ Byl přidán zákonem č. 111/2019 Sb., který s účinností od 24. dubna 2019 měnil některé zákony v souvislosti s přijetím zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

¹² Viz s. 42-67 recenzované práce.

¹³ Viz s. 42-61 recenzované práce.

¹⁴ Viz s. 62-67 recenzované práce.

¹⁵ Viz s. 68-72 recenzované práce.

¹⁶ Viz s. 68 recenzované práce.

od 1. ledna 2023 stal součástí zákona č. 106/1999 Sb.,¹⁷ mohlo by se zdát, že této části není potřeba věnovat pozornost. Naopak mám za to, že tato část je jednou z nejcennějších, protože diplomant se ustanovení věnuje velmi podrobně, a právě v kontextu tvořenému dalším výkladem obsaženým v diplomové práci.

Kapitola 6 pak obsahuje rekapitulaci základních argumentů práce a odpověď na výzkumnou otázku.¹⁸ Diplomant dospěl k závěru, že podmínky stanovené v *Platovém nález* je možné použít nejen na všechny případy poskytování informací obsahujících osobní údaje, ale také při kolizi s jinými chráněnými zájmy.¹⁹ Výslovně také uzavírá, že v případě, kdy žadatel žádá informaci za účelem jejího užití ve veřejné diskusi (tedy pokud realizuje svobodu projevu), zastává automaticky funkci „veřejného hlídacího psa“.²⁰ S předloženými závěry se lze ztotožnit, bohužel však nejsou ve všech krocích argumentovány vyčerpávajícím způsobem. Následuje Závěr, kde již autor pouze rekapituluje základní myšlenky a prezentuje některé širší úvahy, ke kterým v průběhu psaní práce dospěl.²¹

Od *Platového nález* již uplynula řada let a kritickou reflexi v tomto rozsahu (a této kvalitě zpracování) si určitě zaslouží. Reakce povinných osob i správních soudů na tento nálezn ukázala, že problematika veřejné kontroly výkonu veřejné moci je stále živá. Přes soupeřící zájmy a mnohé excesy je dle mého z práce jasně patrné, že je společným úkolem všech zúčastněných, aby textace, aplikace a interpretace zákona č. 106/1999 Sb. odpovídala potřebám moderní (tedy informované) společnosti.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

¹⁷ Nabytím účinnosti zákona č. 241/2022 Sb.

¹⁸ Viz s. 73-77 recenzované práce.

¹⁹ Viz s. 76 recenzované práce.

²⁰ Viz s. 76 recenzované práce.

²¹ Viz s. 78-79 recenzované práce.

SOUKUPOVÁ, M.: ČLÁNEK 17 SMĚRNICE O AUTORSKÉM PRÁVU NA JEDNOTNÉM DIGITÁLNÍM TRHU

JELIZAVETA JUŘIČKOVÁ²²

SOUKUPOVÁ, M.: Článek 17 směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu. 2022, diplomová práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 160 s.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá čl. 17 směrnice (EU) 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu. Čl. 17 zavádí odpovědnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online za neoprávněná sdělení nebo zpřístupnění děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany veřejnosti, pokud jsou nahrány uživatelem. Čl. 17 je v práci podroben kritické analýze spojené s úvahou o jeho možné kvalifikaci a možném konfliktu se základními lidskými právy a svobodami. Pozornost je věnována také transpozici a sporu o jeho neplatnost probíhajícímu před Soudním dvorem Evropské unie. Poslední kapitola je zaměřena na otázku, zda je možné dosáhnout účelu čl. 17 jinou cestou.

²² Mgr. Jelizaveta Juříčková je doktorandkou na Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy Univerzity, kontaktní e-mail: 528873@mail.muni.cz.

KLÍČOVÁ SLOVA

Jednotný digitální trh; DSM směrnice; autorské právo; čl. 17; monitoring a filtrace; poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online; sdělování veřejnosti; odpovědnost za obsah nahraný třetí stranou

ABSTRACT

The thesis deals with Article 17 of Directive (EU) 2019/790 on copyright and related rights in the Digital Single Market. Article 17 establishes the liability of online content-sharing service providers for unauthorised act of communication or making available to the public of copyrighted works or other protected subject matter when uploaded by a user. Article 17 is, in this thesis, subjected to a critical analysis associated with a consideration of its possible qualification and possible conflict with fundamental human rights and freedoms. Attention is also paid to its transposition and the dispute over its invalidity pending before the Court of Justice of the European Union. The final chapter focuses on the question of whether the purpose of Article 17 can be achieved by other means.

KEY WORDS

Digital Single Market; DSM Directive; Copyright Law; Article 17; Monitoring and Filtering; Online Content Sharing Service Provider; Communication to the Public; Liability for the Content Uploaded by the Third Party

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/auth/th/xuene/>

Práce je věnována vysoce kontroverznímu a aktuálnímu tématu v oblasti autorského práva, článku 17 směrnice (EU) 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu. Článek 17 zavádí pro vybranou kategorii poskytovatelů služeb informační společnosti nový režim právní odpovědnosti za díla nahraná jejich uživateli. Autorka si klade za cíl určit, zda bylo možné účelu článku 17 dosáhnout jinými prostředky.

Autorka nejprve čtenáře uvádí do problematiky článku 17 DSM směrnice. Velmi zevrubně líčí historii vzniku tohoto ustanovení, včetně kontroverze kolem důvodnosti zavedení této úpravy. Představuje základní argument nositelů práv, tedy nutnost zmírnění tzv. *value gap*, „*situace, kdy na internetu neustále stoupá počet nezákonně zveřejněných děl, zatímco příjmy nositelů práv k oněm dílům naopak klesají*“,²³ stejně jako námitky akademiků, kteří tvrdí, že *value gap* není dostatečně empiricky podložen. Dodáním tohoto kontextu autorka vytváří plastický obraz okolností a protichůdných zájmů, ze kterých článek 17 vzešel.

Další kapitola práce rozebírá strukturu článku 17. Článek 17 vyjímá podmnožinu poskytovatelů služeb informační společnosti, tzv. poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online, z „bezpečného přístavu“, který je chrání před odpovědností za díla nahrávaná koncovými uživateli na jejich platformy, a stanovuje, že provádějí sdělování a zpřístupňování děl veřejnosti. Poskytovatel může odpovědnosti za díla nahrávaná jeho uživateli předejít, a to přednostně získáním svolení ke sdělování nebo zpřístupnění děl veřejnosti od nositelů autorských práv. Pokud není svolení poskytnuto, může poskytovatel svoji odpovědnost omezit alternativními prostředky, konkrétně vynaložením nejlepšího úsilí k zamezení nahrání díla, o kterém mu autor poskytl relevantní a nezbytné informace a znemožněním přístupu k dílu na základě oznámení autora v kombinaci s vynaložením nejlepšího úsilí k zamezení jeho opětovnému nahrání. Jak uvádí autorka, k plnění povinností vyplývajících z článku 17 je nutné využití technologií filtrace obsahu nahrávaného uživateli.²⁴

Následující část práce se zabývá akademickou diskuzí o klasifikaci práva na sdělování díla veřejnosti, se kterým článek 17 operuje, což je dle autorky důležité pro jeho správnou transpozici a aplikaci. Autorka v této části představuje argumenty zastánců názoru, že článek 17 je *lex specialis* k obecnému právu na sdělování díla veřejnosti dle článku 3 InfoSoc směrnice, i pojetí, dle kterého je právo na sdělování veřejnosti dle článku 17 *sui*

²³ Viz s. 18 recenzované práce.

²⁴ Viz s. 32 recenzované práce.

generis. Byť je tato diskuze zajímavá, není zcela jasné, jakou úlohu hraje při zodpovězení výzkumné otázky.

Poté autorka přechází k otázce kompatibility článku 17 se základními lidskými právy, tedy svobodou projevu a informací, právem na ochranu osobních údajů a svobodou podnikání, a s tím souvisejícího soudního sporu²⁵ Polska, Komise a Parlamentu o to, zda článek 17 má být zneplatněn na základě nepřipustného zásahu do svobody projevu. Prostřednictvím relevantní literatury a judikatury SDEU naznačuje, že článek 17 ve své konečné podobě zřejmě není vhodným prostředkem k nastolení rovnováhy mezi zájmy poskytovatelů a nositelů práv, čímž je zdůrazněna relevance nastolené výzkumné otázky.

Následně jsou v práci rozebrány tři transpozice článku 17 — česká, německá a francouzská. Význam zahrnutí porovnání transpozic, zejména té německé a francouzské, je ozřejměn v další části práce, protože jednou z navrhovaných možností nápravy nedostatků článku 17 je právě jeho extenzivní výklad při transponování.

Závěrem se autorka dostává ke zodpovězení výzkumné otázky, tedy zda by bylo možné účelu článku 17, kterým je „*nutnost přizpůsobení autorského práva digitálnímu věku a jeho užití na platformách a nutnost vypořádat hodnotovou propast*“,²⁶ dosáhnout jiným způsobem, a to s menším zásahem do základních lidských práv a svobod zúčastněných stran. Autorka zkoumá čtyři možná řešení: transpozici členskými státy jdoucí nad rámec textace článku 17, dvě varianty novelizace DSM směrnice a nahrazení článku 17 zcela odlišným režimem. Tato kapitola představuje pestrou paletu návrhů na řešení různých autorů, přičemž autorka práce řešení sice komentuje, ale nedává explicitně přednost žádnému z nich.

Obecně je na práci výjimečná poctivost a kvalita zpracování. Hlavní předností práce je, že poskytuje opravdu ucelený vhled do problematiky článku 17. Autorka správně uvádí, že přínos její práce může veliký i pro praxi (např. když v kapitole 2.1 zevrubně rozebírá definiční znaky poskytovatele služeb sdílení obsahu online). Ocenit lze i autorčinu snahu pro-

²⁵ Rozsudek SDEU (velkého senátu) ze dne 26.4.2022 ve věci C-401/19

²⁶ Viz s. 119 recenzované práce.

niknout do praktických otázek neprávní povahy, např. do fungování technologií, které lze využívat k filtraci obsahu. Proto lze přečtení práce doporučit každému, kdo má zájem si vytvořit přehled o novém režimu odpovědnosti za autorskoprávně chráněný obsah na internetu.

V práci výrazně převažuje kritická diskuze nad deskripcí. Autorka se dokáže na velmi vysoké úrovni vypořádat s názory odborníků, např. rozbor stanoviska generálního advokáta ve věci C-401/19 staví z podstatné části výhradně na vlastní argumentaci, která je logická a přesvědčivá. Práce také obsahuje řadu zajímavých a inovativních myšlenek, které jsou v tuto chvíli předmětem živého akademického zájmu – např. vytvoření jednotné databáze autorskoprávně chráněných děl.

Množství zohledněných zdrojů je impozantní a jejich zpracování velmi přehledné a systematické. Je potřeba zdůraznit, že většina zdrojů je cizojazyčná, což je pro diplomovou práci v českém prostředí dost neobvyklé. Po jazykové stránce je práce na vysoké úrovni, obsahuje pouze několik drobných chyb a překlepů, což je ovšem pochopitelné s ohledem na rozsah textu.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

ERLEBACH, M.: OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ V DIGITAL MARKETS ACT A DIGITAL SERVICES ACT

PAVEL LOUTOCKÝ²⁷

ERLEBACH, M. Ochrana osobních údajů v Digital Markets Act a Digital Services Act. 2023, magisterská práce, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 101 s.

ANOTACE

Předkládaná práce má za cíl analyzovat dopad nových nařízeních o digitálních trzích a digitálních službách Evropské unie do právního rámce ochrany osobních údajů, jak jej aktuálně definuje obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Práce nabízí úvahy de lege ferenda nad překryvem vymáhacích mechanismů v těchto třech nařízeních a možná řešení tohoto překryvu zasazená do kontextu existujícího právního rámce Evropské unie a judikatury Soudního dvora Evropské unie.

KLÍČOVÁ SLOVA

DMA; DSA; GDPR; osobní údaje; ne bis in idem; dvojí vymáhání

ABSTRACT

The aim of this thesis is to analyse the impact of the new Digital Markets Act and Digital Services Act by the European Union on the legal framework of personal data protection as currently defined by the General Data Protection Regulation. The thesis offers de lege ferenda considerations on the overlapping enforcement mechanisms in these three regulations and possible solutions to these

²⁷ JUDr. Pavel Loutocký, Ph.D., BA (Hons) je odborným pracovníkem na Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy Univerzity, kontaktní e-mail: loutocky@muni.cz.

overlaps in the context of the existing European Union legal framework and the case law of the Court of Justice of the European Union.

KEY WORDS

DMA; DSA; GDPR; Personal Data; Ne bis in idem; Double Enforcement

Plná verze práce je dostupná z: <https://is.muni.cz/auth/th/sy33j/>

Téma práce a její zaměření je zvoleno velmi vhodně a je vzhledem k přetknutnému vývoji evropské legislativy je nutno považovat jej za aktuální a potřebné, ke zpracování ale ovšem náročné. Práce se zaměřuje na důležité otázky související s koexistencí obdobných požadavků obsažených v konkrétně identifikovaných právních předpisech – v nařízení GDPR a v aktuálním Digital Markets Act a Digital Services Act. Je patrné, že autor se v problematice detailně orientuje, což se ve valné míře vhodně projevilo v samotném textu. Autor prezentuje ucelený pohled na vybranou problematiku a identifikuje klíčové problémy včetně možností jejich řešení.

Za cíl práce si autor zvolil, že bude „*analyzovat dopad nových nařízení o digitálních trzích (dále jen „DMA“) a nařízení o digitálních službách (dále jen „DSA“) do právního rámce ochrany osobních údajů, jak jej aktuálně definuje GDPR a úvahy de lege ferenda nad vymáháním regulace osobních údajů ve všech těchto třech nařízeních.*“²⁸ Takto nastavené cíle byly autorem naplněny, vhodně a systematicky prezentuje jednotlivé průniky a souvislosti v rámci vybraných předpisů, dále v práci identifikuje jejich relevanci a hodnotí jejich dopady a problematické aspekty.

Práce je (kromě úvodu a závěru) rozdělena do čtyř základních částí.

V úvodní části (kapitole 2) je charakterizován evropský digitální balíček a jeho šíře a komplexnost, tedy vnitřní rozpory mezi danými předpisy lze předpokládat, což autor dále specifikuje a zaměřuje na problematiku osobních údajů obsažených v GDPR a specificky ve vybrané právní úpravě v nařízeních DMA a DSA, která jsou v další části představena. V rámci nově

²⁸ Viz s. 16 recenzované práce.

představených předpisů budou relevantní povinnosti vznikat nejdříve pro velmi velké subjekty, posléze se pak až do plné účinnosti v roce 2024 budou postupně aplikovat na subjekty menší. „Dále je v práci poukázáno na některá stěžejní ustanovení těchto dvou nařízení, která mají sloužit k ochraně soukromí nebo osobních údajů. Těmito konkrétními ustanoveními se pak práce bude zabývat dále.“²⁹

V kapitole 3 autor rozebírá vybraná ustanovení DMA³⁰ a DSA³¹ a úpravu obsaženou v GDPR, a to za „účelem odhalení případných střetů nebo nejasných vztahů v rámci vymáhacích mechanismů těchto nařízení.“³² Těmi je pak konkrétně myšlena zejména taková situace, kdy by mohlo dojít k sankcionování povinného subjektu dle dvou různých předpisů (tedy potenciálně ke kumulaci sankcí apod.).

Právě problematice dvojího vymáhání sankcí na základě zkoumané právní úpravy se věnuje autor v další kapitole (4), respektive v této kapitole autor rozebírá metody, které by zabránily nejistotě, jakým způsobem konflikty mezi právními úpravami a jejich vymáhacími mechanismy řešit. Účelem této kapitoly tak je především dojít k použitelnosti identifikovaných ustanovení tak, aby byla zachována vnitřní sounáležitost a bezrozpornost celého právního rámce ochrany osobních údajů – GDPR jako *lex generalis* a DMA a DSA potenciálně jako *lex specialis*. V této kapitole se také autor zpětně zabýval širšími souvislostmi nové právní úpravy a důvody jejího přijetí především v souvislosti s regulací tzv. „strážců přístupu“ a velmi velkých online platforem (ale nejen jich), jelikož právě z účelu přijímané právní úpravy je možné potenciálně dovodit, jakým způsobem k dvojí úpravě přistupovat.

²⁹ Viz s. 17 recenzované práce.

³⁰ V rámci tohoto předpisu jako problematické identifikuje článek 5 odstavec 2 „(kombinování osobních údajů bez souhlasu), 6 odstavec 9 (přenositelnost údajů), odstavec 10 (předání osobních údajů bez souhlasu), odstavec 11 (předání neanonymizovaných dat) a článek 7 odstavec 8 (princip minimalizace údajů).“ Viz s. 58 recenzované práce.

³¹ V rámci tohoto předpisu jako problematickou identifikuje především „absenci efektivních mechanismů spolupráce s orgány pověřenými ochranou osobních údajů. To je přitom společný problém pro DMA i DSA. Přímý střet s úpravou GDPR nebyl v DSA nikde nalezen.“ Viz s. 58 recenzované práce.

³² Viz s. 17 recenzované práce.

V návaznosti na předešlé v kapitole 5 autor diskutuje, že přestože dvojí vymáhání je nechtěným jevem, může se v závěru jednat o úmysl evropského zákonodárce. Rozebírá pak více důsledky právě toho, že by se jednalo o jev zamýšlený, včetně představení analogické argumentace v souvislosti s rozhodovací praxí Soudního dvora Evropské unie. Přestože se tak jedná o validní přístup, je poměrně velkým zásahem především do právní jistoty a do práva na spravedlivý proces a autor správně v samotném závěru nabízí korelaci pomocí soft law při zachování dvojího vymáhání jako mimořádného stavu. Je tak nutno dle jeho závěru vytvořit ideálně tzv. koordinační soft law – mělo by se jednat o set výkladových pravidel, který by měl efektivně koordinovat postupy při vymáhání ekvivalentních ustanovení proti obdobnému subjektu.

Autor pak závěrem velmi konkrétně uvádí, že „u překryvů mezi DMA a GDPR se jedná o případy, kdy je dvojí vymáhání nezbytné. K dostatečnému zachování práv dotčených subjektů a udělování proporčních sankcí je ovšem stále třeba přijmout koordinační soft law, které by napomohlo správnému fungování daných vymáhacích vztahů. Pro chybějící koordinaci mezi DSA a GDPR při jejich vymáhání bylo soft law také identifikováno jako vhodný nástroj ke stabilnímu udržení vykládaných ustanovení mezi DSA a GDPR.“³³

Právní úprava a její problémy jsou v této práci prezentovány systematicky a přehledně, autor postupuje vhodně metodologicky od obecného ke konkrétnímu. Přechzení práce tak lze jen doporučit, a to i vzhledem k tomu, že je patrné, že autor se v tématu orientuje velmi dobře a je schopen komplexně uchopit komplikovanou právní úpravu, která je z GDPR, DMA a DSA (a jejich průniků) patrná. Práce se sice může zdát převážně jako analytická, v závěru ale autor vhodně hodnotí problematické aspekty a doporučuje některé návrhy pro řešení překryvů mezi identifikovanou právní úpravou. Závěrečná část pojednávající o soft law by si zasloužila možná detailnější rozbor, a to i pro to, že je důležitá mj. pro DSA, jehož rozbor je v závěrečných částech textu poněkud upozaděn. Právě soft law by mělo být odpovědí na řešení problému překryvu právních úprav. Pravděpodobně pak také bude jednat o přístup (a to vzhledem k aktuální legislativní aktivitě

³³ Viz s. 86 recenzované práce.

Evropské komise), který by neměl být využitelný jen v představované problematice.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

STANKOVÁ, P: KRIMINALIZACE ÚTOKŮ NA INFORMAČNÍ SYSTÉMY

JIŘÍ MULÁK³⁴

STANKOVÁ, P: *Kriminalizace útoků na informační systémy*. 2023, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 106 s.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou kriminalizace útoků na informační systémy. Aktuálnost tématu je podtržena rapidním vývojem informačních a komunikačních technologií a přesunem každodenních aktivit do virtuálního prostředí. V současné době kybernetická kriminalita představuje rostoucí nebezpečí nejenom pro jednotlivce, ale také pro stát. Cílem práce je představit kybernetické útoky a trestněprávně je klasifikovat. Dále je pozornost koncentrována na procesněprávní stránku útoků, zejména na jejich odhalování, vyšetřování a postup při mezinárodní spolupráci. Opomenut není ani nadnárodní a mezinárodní rámec v boji proti kybernetické kriminalitě. Snahou práce je zjistit, jakým problematickým aspektům čelí tuzemská právní úprava a jaký budoucí vývoj lze v oblasti kyberzločinu očekávat. Úvodní část objasňuje základní pojmy, se kterými práce hojně pracuje. Následně jsou představeny klíčové mezinárodní instrumenty v boji proti kybernetické kriminalitě. Těžiště je věnováno představení jednotlivých druhů kybernetických útoků a jejich následné trestněprávní klasifikaci. Navazující část přibližuje procesní rovinu problematiky, přičemž vymezená část obsahuje taktéž poznatky z kriminologie, jako je typologie pachatelů a jejich motivů. Zmíněna je taktéž problematika aktuálních trendů v kyberprostoru, jako jsou cloudová úložiště, virtuální měny a virtuální krádeže. Závěrem jsou předsta-

³⁴ JUDr. Jiří Mulák, Ph.D. je odborným asistentem na Katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kontaktní e-mail: mulakj@prf.cuni.cz.

veny statistické údaje týkající se nápadu kybernetické trestné činnosti v České republice během posledních let a předpokládaného budoucího vývoje. Kapitola současně reflektuje i vývoj kybernetické trestné činnosti v souvislosti s koronavirovým onemocněním COVID-19 a probíhajícím válečným konfliktem na Ukrajině. Mimo to jsou prezentovány vize a cíle České republiky v oblasti kybernetické bezpečnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Kybernetická kriminalita; kyberútok; kyberprostor

ABSTRACT

This master thesis deals with the issue of criminalization of attacks on information systems. The topicality of the topic is supported by the rapid development of information and communication technologies and the shift of everyday activities to the virtual environment. Nowadays, cybercrime poses a growing danger not only to individuals but also to the state. The aim of this thesis is to introduce cyberattacks and to classify them from the perspective of the criminal law. Furthermore, attention is concentrated on the procedural aspect of the attacks, in particular on their detection, investigation and the procedure of international cooperation. The transnational and international frameworks in the fight against cybercrime are also considered. The thesis seeks to identify what problematic aspects domestic legislation faces and what future developments in the field of cybercrime can be expected. The introductory section explains the basic terms that are used extensively in the thesis. Subsequently, key international instruments in the fight against cybercrime are introduced. The focus is on introducing the different types of cyberattacks and their subsequent criminal classification. The subsequent part introduces the procedural level of the issue, while this part also includes findings from criminology, such as the typology of perpetrators and their motives. The issue of current trends in cyberspace such as cloud storage, virtual currencies and virtual theft is also mentioned. Finally, statistical data concerning the incidence of cybercrime in the Czech Republic in recent years and possible future developments are presented. At the same time, the chapter also reflects on the development of cybercrime in the context of the COVID-19 coronavirus dis-

ease and the ongoing war conflict in Ukraine. In addition, the vision and goals of the Czech Republic in the field of cyber security are presented.

KEY WORDS

Cybercrime; Cyberattack; Cyberspace

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/179367>

Diplomová práce představuje rozbor problematiky kyberkriminality, což je aktuální i společensky závažné téma. Jde o téma aktuální, neboť v oblasti informačních technologií neustále dochází k dalšímu rozvoji a rozmachu v oblasti kriminality. Zřetelné jsou stále sofistikovanější způsoby jejího páčání, na což je nezbytné kontinuálně reagovat jak v oblasti prevence a kriminalistických metod vyšetřování, tak také v oblasti rozhodovací praxe a podřazování nových případů pod stávající trestné činy či reaktivním vytváření nových skutkových podstat.

Problematika útoků na informační systémy je problematikou závažnou, aktuální a rovněž i náročnou na zpracování, neboť jde o jednu z nejkompexnějších oblastí trestního práva v 21. století. Vyžaduje totiž znalosti trestního práva hmotného i procesního a také znalosti z oborů kriminologie, kriminalistiky, mezinárodního práva a informačních technologií. Diplomantka při psaní práce vycházela zejména ze standardních metod při zpracování odborného textu jak je analýza a deskripce. Pracovala přitom s nadprůměrným počtem pramenů, mezi nimiž jsou kromě tuzemských zdrojů a judikatury zastoupeny ve značné míře také prameny zahraniční.

Diplomová práce je s výjimkou úvodu a závěru členěna do sedmi na sebe logicky navazujících kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly. Úvodní část objasňuje základní pojmy (kyberkriminalita či kyberprostor), se kterými diplomantka v rámci práce dále pracuje. Následně jsou představeny klíčové mezinárodní instrumenty v boji proti kybernetické kriminalitě (v kontextu EU a Rady Evropy). Těžiště diplomové práce je věnováno představení jednotlivých druhů kybernetických útoků a jejich následné trestně-

právní klasifikaci. Je postihnout hacking obecně, dále také phishing, sniffing, DoS a DDoS, či malware. Navazující část přibližuje procesní rovinu problematiky, přičemž vymezená část obsahuje taktéž poznatky z kriminologie, jako je typologie pachatelů a jejich motivů. Zmíněna je taktéž problematika aktuálních trendů v kyberprostoru, které zahrnují typicky cloudová úložiště, virtuální měny a virtuální krádeže. Závěrem jsou představeny statistické údaje týkající se nápadu kybernetické trestné činnosti v ČR za poslední léta, jakož i predikce budoucího vývoje. Kapitola současně reflektuje i vývoj kybernetické trestné činnosti v souvislosti s koronavirovým onemocněním COVID-19 a probíhajícím válečným konfliktem na Ukrajině. V práci jsou dále prezentovány rovněž cíle ČR v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Předložená práce představuje velmi zdařilé zpracování zvoleného tématu. Diplomantka prokázala, že se ve zvolené problematice velmi dobře orientuje. Je třeba ocenit počet použitých zdrojů včetně zdrojů zahraničních. Orientace v problematice je pak prokazována rovněž tím, že autorka do práce vhodně zakomponovala i aktuální trendy a informace, např. BitB jako aktuální trendy phishingu, nově přijatou Strategii prevenci kriminality, problematiku Covid-19 a další.

Autorka též prokázala velký přehled v technických normách a metodologii zajišťování digitálních stop. Předložená práce splňuje všechny obsahové i formální náležitosti, které jsou kladeny na tento typ kvalifikační práce.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

PEŠKOVÁ, M: TRANSPOZICE INSTITUTU ENERGETICKÉHO SPOLEČENSTVÍ DO ČESKÉHO PRÁVNÍHO ŘÁDU

VÁCLAV ŠMEJKAL³⁵

PEŠKOVÁ, M: *Transpozice institutu energetického společenství do českého právního řádu. 2022, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 185 s.*

ANOTACE

Hlavním tématem diplomové práce je institut energetických společenství a jeho transpozice do českého právního řádu. Energetickými společenstvími se rozumí občanské energetické společenství podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU a společenství pro obnovitelné zdroje upravené směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. Ani jedna z uvedených směrnic nebyla v ČR v době psaní práce plně transponovaná, ačkoliv transpoziční lhůty v obou případech již uplynuly. První kapitola diplomové práce rozebírá obecně transpozici unijních směrnic z teoretického pohledu včetně metod transpozice a úpravy procesu transpozice směrnic na národní úrovni. Druhá kapitola se zabývá už samotnou unijní právní úpravou energetických společenství. Identifikovány jsou společné charakteristiky a také základní rozdíly mezi oběma typy energetických společenství včetně důsledků, které z těchto rozdílů plynou pro přípravu transpozičního právního předpisu. Třetí část práce analyzuje zahraniční zkušenosti s energetickými společenstvími ve vybraných zemích EU, konkrétně v Německu, Rakousku, Portugalsku a Slovensku. Pozornost je věnována nejen praktickým zkušenostem s existencí energetických

³⁵ doc. JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D. je docentem na Katedře evropského práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kontaktní e-mail: smejkalv@prf.cuni.cz.

společenství, ale zejména v současnosti platné nebo nově navrhované právní úpravě. Ve čtvrté, závěrečné kapitole jsou okomentovány rámcové představy o transpozici energetických společenství podle věcného záměru nového energetického zákona a uvedena doporučení autorky, která by mohla být zohledněna při transpozici abstraktních unijních ustanovení o energetických společenstvích do českého právního řádu. Příloha diplomové práce potom obsahuje konkrétní návrh paragrafového znění úpravy energetických společenství na zákonné úrovni. Tím je naplněn cíl práce, jímž je poskytnout praktické návrhy legislativních řešení k transpozici energetických společenství do nového energetického zákona a tím pozitivně ovlivnit průběh jeho legislativního procesu a celkovou kvalitu právní úpravy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Energetické společenství; transpozice; směrnice; nový energetický zákon

ABSTRACT

The main topic of the diploma thesis is the legal concept of energy communities and its transposition into Czech law. The term “energy communities” means both citizen energy communities according to the Directive (EU) 2019/944 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU and renewable energy communities as defined by the Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources. None of the mentioned directives has, at the time this thesis has been written fully transposed in the Czech Republic, although the transposition deadlines in both cases have already passed. The first chapter of the diploma thesis discusses the transposition of EU directives in general and from a theoretical point of view, including transposition methods and a description of the process of transposition of directives at the national level. The second chapter deals with the EU legal provisions regulating the energy communities themselves. Common characteristics, as well as basic differences between both types of energy communities, are identified, including the consequences of these differences for the preparation of transposition legislation. The third

part of the thesis analyses foreign experience with energy communities in selected EU countries, specifically in Germany, Austria, Portugal, and Slovakia. Attention is paid not only to practical experiences with the existence of energy communities but especially to currently effective or newly proposed legislation. In the fourth and final chapter, the framework ideas on the transposition of energy communities according to the white paper of the new Energy Act are commented on and the author's recommendations how to transpose the abstract EU provisions on energy communities into the Czech legal order are given. The annexe of the diploma thesis then contains an articulated version of a draft act regulating energy communities. This fulfils the goal of the diploma thesis, which is to provide practical proposals for legislative solutions for the transposition of energy communities into the new Energy Act and thereby positively influence its legislative process and the overall quality of legislation.

KEY WORDS

Energy Community; Transposition; Directive; New Energy Act

Plná verze práce je dostupná z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/180041>

Téma posuzované práce je nepochybně aktuální, neboť se týká probíhajících prací na transpozici EU směrnic spadajících do „balíku“ Čisté energie pro všechny Evropany (CEP). Tato aktuálnost je navíc zvýrazněna stávající kritickou situací na trzích s elektřinou a plynem, jakož i kontroverzností debat o klimatické změně a s ní související potřebou přechodu k obnovitelným zdrojům energie atd.

Zvolené téma, tak jak bylo autorkou vymezeno, vyžaduje především skvělou obeznámenost s evropskou a národní legislativou v energetickém sektoru a dále s procesem transpozice směrnic EU 2019/944 a 2018/2001 do právních řádů členských zemí EU, samozřejmě včetně probíhajících prací na transpozici v ČR. Vedle toho zpracování práce s daným obsahem předpokládá dobrou orientaci v právu EU, v právu obchodních korporací, občanském a správním právu. Co do teorie se posuzovaná práce nesnaží na-

stolovat a řešit doktrinální otázky, směřuje spíše k pragmatickému, legislativně-technickému zpracování tématu, a to až po návrh paragrafového znění klíčových částí energetického zákona.³⁶ I „nejteoretičtější“ kapitola 1 o transpozici unijních směrnic je spíše přehledovým úvodem (svého druhu „literature review“) než organickou částí výzkumu.

Z hlediska systematiky je práce členěna do čtyř hlavních obsahových kapitol, kterými se autorka snaží pokrýt téma od obecných otázek transpozice směrnic EU, přes ukázky praktického převzetí směrnic o OES³⁷ a SOZ³⁸ ve vybraných členských státech EU, až po velmi konkrétní návrhy řešení zcela detailních otázek v budoucích zákonech ČR. Jedná se o členění přehledné, v němž každá kapitola je „samonosná“ svým obsahovým zaměřením a plní v rámci práce jako celku určitou roli.

Co do formálního členění práce by bylo vhodné, kdyby autorka používala více úrovní podkapitol, resp. mezi-titulků, protože některé její podkapitoly jsou z hlediska komfortu čtenáře příliš dlouhé.³⁹ Jiné pak spojují více témat, která by lépe mohla být pojednána v samostatných podkapitolách.⁴⁰

Po stránce čistě formální je práce napsána velmi kvalitním odborným jazykem, bez rušivých chyb a překlepů. Podání autorky je v popisných i analytických pasážích velmi jisté a logické, ačkoli množství zkratk, výrazů a slovních spojení obtížně srozumitelných neprofesionálům v oboru energetiky⁴¹ vyžaduje od čtenáře nejen neustálé přelistovávání na více než pětistránkový seznam zkratk, ale i občasné dohledávání energetické terminologie na internetu.

Práce je zcela nepochybně odborně vysoce fundovaným rozbořením otázek spojených s OES a SOZ ve smyslu výše uvedených směrnic EU a také otázek jejich transpozice do právních řádů členských států. V obeznamenosti s touto problematikou, v přístupu ke zcela konkrétním informacím,

³⁶ Srov. Příloha 1, s. II-V.

³⁷ Tzn. Občanské energetické společenství.

³⁸ Tzn. Společenství pro obnovitelné zdroje energie.

³⁹ Za všechny příkladem přes 10 stran dlouhá podkapitola 2.3.

⁴⁰ Např. podkapitola 4.1.1, která na více než sedmi stranách rozebírá otázky členství v OES a současně kontroly nad ním.

⁴¹ Např. „agregace poskytované flexibility“ na s. 54.

odborným studiím, materiálům regulačních úřadů atd., je autorka v domácí akademické obci zřejmě bezkonkurenční.

V návaznosti na výše uvedené je tedy nepochybné, že práce přináší nové a původní poznání, které není triviální ani běžně dostupné a činí tak způsobem, který odpovídá odborné analýze nastolených problémů. Autorka prokázala potřebnou orientaci i v oborech práva souvisejících s tematikou regulace v energetice, ať se jedná o právo EU, české právo obchodních korporací, právo občanské a správní. Práce s prameny je příkladná,⁴² dotažení analýz do aktuální současnosti nepochybné.

Velmi sympatické je vkládání grafických znázornění a tabulek do textu, které pro čtenáře vhodně strukturují množství informací v textu obsažených a v něčem nahrazují i chybějící mezi-titulky či jiné způsoby vnitřního členění textu. Nedostatky práce je možné spatřovat tedy spíše v jejím koncepci a formálním pojetí než v kvalitě jejího sdělení. Předně je zřejmé, že práce mohla být kratší, aniž by její klíčové sdělení utrpělo.

Kratší mohla být úvodní kapitola věnovaná otázkám transpozice směrnice do právních řádů členských států. Jak již bylo uvedeno výše, působí jako rozsáhlý samostatný celek (či „*literature review*“), na něž je sice v dalších kapitolách tu a tam odkazováno, nikoli však v míře, která by ospravedlňovala jeho dvacetistránkový rozsah a obsah odpovídající spíše práci věnované něčemu jinému než velmi technickému a pragmatickému rozboru toho, jak převést do národního právního řádu instituty OES a SOZ.

V každém případě musí čtenář vnímat jako zcela neorganický ostrý přechod mezi kapitolami 1 a 2 práce, které jako by k sobě ani nepatřily. Bylo by tudíž čtenářsky vstřícnější a pro celkové vnímání dalšího obsahu práce vhodnější, pokud by úvodní kapitola byla věnována spíše úvodu do unijní úrovně regulace energetiky s její specifickou terminologií a jejími dopady do národní úrovně. Rovněž měly být v úvodu instituty OES a SOZ alespoň stručně, ale srozumitelně, definovány, protože v práci se tak děje až na s. 30, ačkoli od počátku jde v textu především o ně.

Zkrácení by se mohlo týkat i pasáží, které jsou svou povahou spíše technické či legislativně technické a připomínají tak dílčími informacemi nabi-

⁴² Srov. 328 odkazů na 140 stranách textu.

tou příručku či oponenturu pro potřeby pracovníků Ministerstva průmyslu a obchodu než právní výzkum. Neřeší totiž ani tak otázky právní, jako poskytuje přehled možných přístupů, jak do právního jazyka převést prakticky fungující technicko-organizační řešení. V kontrastu k nim je pro čtenáře-právnicka velmi osvěžující typicky právní analýza obsažená např. v podkapitole 4.1.2, věnované tomu, jaká právní forma by v právu ČR nejvíce pasovala na OES resp. SOZ.

Jako dílčí připomínky je možné zmínit např. skutečnosti neodpovídající poznámku o malém využívání formy S.E. (Societas Europaea) v ČR,⁴³ když naopak i ze snadno dostupných zdrojů⁴⁴ lze zjistit letitou pravdu, že v ČR se setrvale registruje násobně více S.E. než ve zbylých 26 členských státech EU dohromady. Dále nepovažuji za vhodné přejít v závěrečné kapitole práce⁴⁵ na kritický rozbor aktuálních opatření vlády na snížení a stabilizaci cen energií pro koncové odběratele. Závěr má sloužit ke shrnujícímu vysvětlení toho nakolik provedená analýza umožnila naplnit záměr práce, odpovědět na výzkumnou otázku atd., nikoli ke kritickému nastolování nových, v práci neřešených témat.

Uvedené připomínky však oponent považuje za podstatné spíše *pro futuro*, pokud by autorka chtěla výzkum svého tématu prodloužit ve formě rigorózní nebo disertační práce. V celkovém hodnocení práce rozhodně nemění jednoznačné ocenění velmi přínosného, samostatného a zejména informačně velmi vydatného díla.

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

⁴³ Srov. s. 118 recenzované práce.

⁴⁴ Srov. https://en.wikipedia.org/wiki/Societas_Europaea

⁴⁵ Viz s. 139 recenzované práce.